

Τα χαρακτηριστικά της γλώσσας της εφημερίδας «Λαϊκό Βήμα» της Εθνικής Ελληνικής Μειονότητας στην Αλβανία κατά τη χρονική περίοδο 1945 – 1991

Ολιέτα Πόλιου
Πανεπιστήμιο Αργυροκάστρου
Τμήμα Ελληνικής Γλώσσας
Λογοτεχνίας και Ελληνικού Πολιτισμού

Μανιόλια Σούλαϊ
Πανεπιστήμιο Αργυροκάστρου
Τμήμα Ξένων Γλωσσών

Περίληψη

Η δύναμη του Τύπου και η ικανότητά του να διαμορφώνει στάσεις, ιδεολογίες και συμπεριφορές, χρησιμοποιώντας το πανίσχυρο εργαλείο της γλώσσας, στάθηκε η αφορμή για την επιλογή του θέματος αυτής της εισήγησης που στόχο έχει την προσέγγιση της γλώσσας της εφημερίδας της Εθνικής Ελληνικής Μειονότητας στην Αλβανία, «Λαϊκό Βήμα» (1945-2017->), εφημερίδα η οποία από το 1945 έως το 1991 αποτελούσε το μοναδικό έντυπο στην ελληνική γλώσσα κατά την περίοδο του δικτατορικού καθεστώτος στην Αλβανία.

Αντικείμενο μελέτης είναι η γλώσσα της εφημερίδας σε μορφολογικό, συντακτικό, σημασιολογικό – λεξιλογικό επίπεδο μέσα από τυχαία επιλογή άρθρων της, που δημοσιεύτηκαν την περίοδο 1945 – 1991.

Λέξεις-κλειδιά: ελληνικό έντυπο της Ε.Ε.Μ. στην Αλβανία, η γλώσσα της εφημερίδας «Λαϊκό Βήμα», η γλώσσα όπως αντανακλάται μέσα απ' τις σελίδες της εφημερίδας

1. Εισαγωγή

Σκοπός της εισήγησης αυτής είναι η γενική περιγραφή και ανάλυση της γλώσσας του δημοσιογραφικού οργάνου της Ε.Ε.Μ. «Λαϊκό Βήμα». Η εισήγηση στηρίχθηκε εξ' ολοκλήρου στο αρχείο της εφημερίδας «Λαϊκό Βήμα» από το 1945 έως το 1991, και συγκεκριμένα:

- α) στα κείμενα που κάλυπταν το χώρο του κύριου άρθρου
- β) στις ανταποκρίσεις που εντάσσονταν σε ειδικές στήλες (μόνιμες, περιστασιακές και έκτακτες),
- γ) στα ανεξάρτητα άρθρα,
- ε) στις ανταποκρίσεις που κάλυπταν τη θέση του κύριου άρθρου, όπως κείμενα (ομιλίες) των ανώτερων διευθυντικών στελεχών, κομματικές αποφάσεις του ηγέτη Ενβέρ Χότζα, αποφάσεις των τοπικών κομματικών οργάνων, πολιτικά κείμενα συνεργατών της εφημερίδας, ανταποκρίσεις και ρεπορτάζ από την ζωή της Ε.Ε.Μ., ποιήματα φιλολογικών συνεργατών κ.ά. και
- δ) ελάχιστα στα φιλολογικά δημοσιεύματα (ποιήματα, σκίτσα, διηγήματα, χρονογραφήματα, αποσπάσματα από νουβέλες και μυθιστορήματα, μελέτες κ.ά.).

1. Σύντομη ιστορική αναφορά της εφημερίδας «Λαϊκό Βήμα» (1945-1991->)

Η εφημερίδα «Λαϊκό Βήμα» (1945-1991->), αρχικά εβδομαδιαία κι αργότερα δισεβδομαδιαία, πρωτοκυκλοφόρησε στις 25 Μαΐου 1945 ως «Όργανο του Συμβουλίου του Εθνικο-Απελευθερωτικού Μετώπου του Νομού Αργυροκάστρου».¹ Ενώ από τις 23 Ιουνίου του 1945 ως «Όργανο του Συμ(ου) του Εθνικο – Απελευθερωτικού Μετώπου του Νομού Αργυροκάστρου για την Ελληνική Μειονότητα». Έπειτα, ως «Όργανο του Συμ(ου) του Δημοκρατικού Μετώπου του Νομού Αργυροκάστρου για την Ελληνική Μειονότητα»² κι αργότερα ως «Όργανο του Δημοκρατικού Μετώπου Αργυροκάστρου». Στην πορεία, ως «Όργανο του Δημοκρατικού Μετώπου Περιφέρειας Αργυροκάστρου για την Ελληνική Μειονότητα»³ κι από την 1^η Ιανουαρίου 1970 μέχρι τον Ιανουάριο του 1991 ως «Όργανο του Δημοκρατικού Μετώπου Επαρχίας Αργυροκάστρου για την Ελληνική Μειονότητα», υπότιτλος ο οποίος δίνει καθαρά το στίγμα της μορφής και της ύλης, καθώς και το εύρος των περιεχομένων της εφημερίδας σύμφωνα με το κομμουνιστικό πρότυπο.

Πρόκειται για το μοναδικό ελληνικό έντυπο μέσο της Εθνικής Ελληνικής Μειονότητας κατά τη χρονική περίοδο 1945-1988, όπου το Σεπτέμβριο του 1988 ήρθε στο φως της δημοσιότητας η οκτασέλιδη εφημερίδα με τίτλο «Λογοτεχνικό Λαϊκό Βήμα» (1988-1991) και υπότιτλο «Όργανο του Δημοκρατικού Μετώπου Επαρχίας Αργυροκάστρου για την Ελληνική Μειονότητα», ως μηνιαίο και δεκαπενθήμερο ένθετο της εφημερίδας «Λαϊκό Βήμα».

Η εφημερίδα «Λαϊκό Βήμα», αρχικά ως δισέλιδη, στην πορεία τετρασέλιδη, κάποια στιγμή εξασέλιδη και πάλι τετρασέλιδη, τυπωνόταν στο τυπογραφείο «Αργύρω» της πόλης του Αργυροκάστρου και έφερε ως έδρα της το Αργυροκάστρο, ενώ από το 1949 τα Τίρανα. Κατά τη χρονική περίοδο 1949-1953 η έδρα της μεταφέρονταν τότε στο Αργυροκάστρο και τότε στα Τίρανα, ενώ από το 1954 μεταφέρθηκε οριστικά στην πόλη του Αργυροκάστρου.

Η κυκλοφορία της περιοριζόταν στα χωριά της Εθνικής Ελληνικής Μειονότητας, αλλά πήγαινε τακτικά και σε πολλά σημαντικά γραφεία και θεσμούς της εποχής

Το πρώτο φύλλο της εφημερίδας «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος 1^{ος}, 25 Μάη 1945, Αριθ. φύλλου 1.

¹ Εφημερίδα «Λαϊκό Βήμα» Χρόνος Vος, Αριθ. 213, Τίρανα Σάββατο 5 Φλεβάρη 1949, σελ.1.

² «Λαϊκό Βήμα» Χρόνος 1^{ος}, 20 Αυγούστου 1945, σελ. 1.

³ «Λαϊκό Βήμα», 1 Γενάρη 1955 σελ. 1.

εκείνης. Όσον αφορά την εμβέλεια της κυκλοφορίας της έφθανε «σε μερικές δεκάδες φύλλα σε κάθε μειονοτικό χωριό»⁴ και διανεμόταν στους συνδρομητές της, μέλη της Εθνικής Ελληνικής Μειονότητας.

Η εφημερίδα «Λαϊκό Βήμα», η οποία αποτέλεσε σταθμό ως η μοναδική εφημερίδα της Ε.Ε.Μ. στην ελληνική γλώσσα κατά τη χρονική περίοδο 1945-1991, εκδόθηκε με απόφαση του Κομμουνιστικού Κόμματος με σκοπό την προώθηση της πολιτικής του και υπήρξε ισχυρός μοχλός του Κόμματος Εργασίας της Αλβανίας στον καθημερινό αγώνα της μαρξιστικής – λενινιστικής εκπαίδευσης των μαζών. Η σχέση αυτή δεν ήταν μονοσήμαντη, μιας και με την εφημερίδα αυτή, η Εθνική Ελληνική Μειονότητα βρήκε ένα εκφραστικό μέσο της εθνότητάς της, γραμμένο στη δική της γλώσσα, την ελληνική.

Στην εφημερίδα αυτή καθρεφτιζόνταν τα κύρια χαρακτηριστικά του τύπου της εποχής εκείνης (του κομμουνιστικού καθεστώτος) και εξυπηρετούσε άμεσα τους σκοπούς της κομμουνιστικής προπαγάνδας.

Η φυσιογνωμία της εφημερίδας, όσον αφορά την εικόνα και το περιεχόμενό της δεν διέφερε από τις υπόλοιπες κομμουνιστικές αλβανικές ή ελληνικές εφημερίδες της εποχής εκείνης, οι οποίες ακολουθούσαν την ίδια κομμουνιστική γραμμή.

Το «Λαϊκό Βήμα» υπήρξε μαχητικό όργανο του κόμματος με κυρίαρχο ρόλο τη συμβολή του στη σοσιαλιστική οικοδόμηση της κοινωνίας, και ως καθεστωτική εφημερίδα, τα άρθρα και οι ανταποκρίσεις που δημοσιεύονταν ήταν απόλυτα εναρμονισμένα με τις απόψεις και τις επιθυμίες της κομμουνιστικής ηγεσίας.

Η εφημερίδα κάλυπτε ειδησεογραφικά την Εθνική Ελληνική Μειονότητα και μερικά απ' τα ζητήματα που πραγματευόνταν στις σελίδες της ήταν τα ιστορικά θέματα, τα αρχαιολογικά, η τακτικότετη βιβλιογραφική ενημερωτική στήλη, οι αναδρομές στην ιστορία, στην κοινωνική οργάνωση και τον πολιτισμό άλλων λαών, οι εγκυκλοπαιδικές γνώσεις, τα «τυπικά» λαογραφικά της θέματα, η γενικότερη κατηγορία της λογοτεχνίας (λαϊκή ποίηση, διήγημα, μυθιστόρημα κ.ά.), τα εκλαϊκευμένα φιλοσοφικά ζητήματα κ.ά.

Η μορφή της εφημερίδας και η επιλογή της ύλης έπρεπε να τηρούν κάποιους γενικούς κανόνες που έθετε το Κόμμα. Η εφημερίδα ήταν υποχρεωμένη να δημοσιεύει σε κάθε φύλλο της άρθρα που συντελούσαν στη διαπαιδαγώγηση των εργαζομένων, καθώς και ανταποκρίσεις που αναδείκνυαν τη δουλειά των κομμουνιστών στους χώρους εργασίας τους.

Είναι σημαντικό να αναφέρουμε εδώ πως για μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο στα φύλλα της εφημερίδας, η λέξη «δουλειά» γραφόταν επιτηδευμένα με 'ι' αντί με 'ει', διότι η ορθογραφία της λέξης 'δουλειάς' με 'ει' παρέπεμπε στη σημασία της λέξης 'δουλειάς', σκλαβιάς. Και για να αποφύγουν την ταύτιση της 'εθελοντικής δουλειάς', όπως πρέσβευε το κομμουνιστικό καθεστώς, με την αρνητική σημασία της 'δουλειάς, σκλαβιάς και 'υποχρεωτικής' δουλειάς', άλλαξαν την ορθογραφία της λέξης αυτής, έτσι ώστε να μην τις συγχέουν οι αναγνώστες της εφημερίδας και συνδυάσουν την 'εθελοντική δουλειά' με την καταναγκαστική δουλειά, αντί με την ευχαρίστηση και τη χαρά. Κι ενώ η λέξη 'δουλειά' αρχικά γράφονταν με 'ει' στην εφημερίδα «Λαϊκό

⁴ Άρθρο με τίτλο «Για μια πιο πλατιά διάδοση και εκμετάλλευση του τύπου», εφημερίδα «Λαϊκό Βήμα», 20 Δεκεμβρίου 1953, σελ. 1.

Βήμα» από το 1945 έως το 1955, π.χ. *‘Με εθελοντική δουλειά’*⁵ κ.ά., στην πορεία, από το 1955 περίπου έως το 1986, γραφόταν συνειδητά με ‘ι’, έτσι, ώστε να μην παρερμηνεύονταν η σημασία της, π.χ. *‘εθελοντική δουλιά’*⁶, *‘μετάλλιο δουλιάς’*,⁷ *‘της ειρηνικής δουλιάς του λαού μας’*,⁸ *‘στην καθημερινή του δουλιά’*⁹ κ.ά. και από το 1986 κι έπειτα άρχισε να γράφεται ξανά με ‘ει’, π.χ. *‘δουλειάς’*,¹⁰ *‘που εργάζονται στις ίδιες συνθήκες δουλειάς’*¹¹ κ.ά.

1. Η γλώσσα της εφημερίδας «Λαϊκό Βήμα» (1945-1991)

Η Σύνταξη της μοναδικής ελληνικής εφημερίδας της Ε.Ε.Μ. «Λαϊκό Βήμα» (1945-1991), σύμφωνα με τις ιδεολογικές πεποιθήσεις του Κόμματος, είχε υιοθετήσει εξ αρχής τη δημοτική γλώσσα με το πολυτονικό σύστημα να επικρατεί από τις 25 Μαΐου 1945 έως τις 24 Ιουνίου 1984 και από τις 27 Δεκεμβρίου 1984 περίπου, καθιερώθηκε το μονοτονικό σύστημα.

Στα πρώτα φύλλα της εφημερίδας, γίνονταν αισθητή η παρουσία της καθαρεύουσας, όπου διατηρήθηκαν πολλά αρχαϊκά στοιχεία, τα οποία εξαλείφθηκαν στην πορεία, καθώς επίσης και άπλετα τοπικά διαλεκτικά στοιχεία ή ντοπιολαλιές.

Στη συνέχεια, η εφημερίδα αυτή χρησιμοποιούσε την απλή και ευκολονόητη δημοτική γλώσσα, που μεταχειρίζονταν και συμπεριλάμβανε τις λέξεις που δημιουργήθηκαν στην πορεία της σοσιαλιστικής οικοδόμησης.

Η γλώσσα της εφημερίδας «Λαϊκό Βήμα» χαρακτηρίζονταν από την έλλειψη ευκαμψίας, από το έντονο πολιτικό χρώμα, από το επαναστατικό λεξιλόγιο, από την μεγάλη προπαγανδιστική διάθεση και από την κυριαρχία συνθημάτων. Π.χ. Από το 1945 έως το 1949, η εφημερίδα έφερε, στο πάνω μέρος του τίτλου της, το τυποποιημένο σύνθημα «Θάνατος στο Φασισμό Λευτεριά στο Λαό»¹² κι αργότερα συνθήματα όπως το σύνθημα: «Κάτω από την καθοδήγηση του Κόμματος Εργασίας Αλβανίας με επικεφαλής το σύντροφο Ενβέρ Χότζια, ο λαός μας θα δρέψει νέες μεγαλύτερες επιτυχίες στην οικοδόμηση του σοσιαλισμού και στην άμυνα της Πατρίδας που συνάμα μπαίνει στο ένδοξο ιωβηλαίο των 40-χρόνων της απελευθέρωσης.»¹³ κ.ά.

Μερικά από τα πιο χαρακτηριστικά στοιχεία της γλώσσας της εφημερίδας «Λαϊκό Βήμα» ήταν το φαινόμενο εμφάνισης νέων λέξεων, η αλλαγή της σημασίας κάποιων καθιερωμένων όρων, η ύπαρξη νεολογισμών και η χρήση ξένων λέξεων, αυτούσιων ή εξελληνισμένων, ενώ υπήρχε γραμμή να εισάγονται στην ελληνική γλώσσα αυτούσιες οι νέες «επαναστατικές» λέξεις.

Παρατίθενται αυτά τα φαινόμενα ανά κατηγορίες:

(1) Νέες λέξεις που έχουν αλβανική ή άλλη ξενική ρίζα και κλίνονται κανονικά όπως:

⁵ «Λαϊκό Βήμα», 19 Μάη 1949.

⁶ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XI, Αρ. φύλλου 1 (766), Σάββατο 1 Γενάρη 1955, σελ. 1.

⁷ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XI, Αρ. φύλλου 22 (787), Κυριακή 20 Μάρτη 1955, σελ. 3.

⁸ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XI, Αρ. φύλλου 33 (798), Κυριακή 24 Απρίλη 1955, σελ. 2.

⁹ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος 42^{ος}, Αριθ. φύλλου 4 (4008), Κυριακή 12 Γενάρη 1986, σελ. 3.

¹⁰ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος 42^{ος}, Πέμπτη 23 Γενάρη 1986, σελ. 2.

¹¹ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος 42^{ος}, Κυριακή 29 Ιούνη 1986, σελ. 3.

¹² «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος 1^{ος}, Αριθ. 1, Αργυρόκαστρο Παρασκευή 25 Μαΐου 1945, σελ. 1.

¹³ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος 39^{ος}, Αριθ. φύλλου 95 (3785), Κυριακή 27 Νοέμβρη 1983, σελ. 1.

αλβανικές λέξεις: *‘Μπάλ Κομπετάρ’*¹⁴ < αλβ. Ball Kombëtar ‘Εθνικό Μέτωπο’ = ένοπλη στρατιωτική μονάδα, και στη συνέχεια παρουσιάζεται στην εφημερίδα χωρίς τόνο *‘Μπαλ Κομπετάρ’*¹⁵, *‘μπαλίστες’*¹⁶ < αλβ. ballistet ‘αντάρτες’ = (Αλβανοί αντάρτες), ‘την οργή των *μπάληδων’*¹⁷ (Αλβανοί αντάρτες), ‘γερμανο-μπαλίστικες»,¹⁸ ‘τρυγικόν οξύ (*λεμοντόξ’*)¹⁹ < αλβ. limontoz (toz limoni, acidi i limonit, acid citrik ‘κιτρικό οξύ’ = (τρυγικό οξύ), ‘Οι ταράτσες’ *Πεϊσάζ’*²⁰ < αλβ. peisazh ‘τοπίο, θέα’, *‘μπέσα’*²¹ < αλβ. besë ‘τιμή, λόγω τιμής’, ‘είχε δώσει τη *μπέσα* του στο Κόμμα’²² κ.ά.

ιταλικές λέξεις: *‘σάλα’*²³ < ιταλ. sala = (μεγάλη αίθουσα),²⁴ *‘Ανοιξε η καμπάνια’*²⁴ < ιταλ. campagna = (εκστρατεία), «της καμπάνιας του θερισμού»,²⁵ *‘τζίρος’*²⁶ < ιταλ. giro < λατ. gyrus < μεταγενέστερη ελλην. γύρος (αντιδάνειο) = (είσπραξη), *‘κομμουνιστικό μανιφέστο’*²⁷ < ιταλ. manifesto < λατ. manifestare = έντυπη προώθηση των ιδεών, *‘νέες φόρμουλες’*²⁸ < ιταλ. formula < λατ. forma και formula = (μορφές, καλούπια, μέθοδοι), *‘καραμπινιέροι’*²⁹ < ιταλ. carabinieri < γαλλ. carabinier < carabine < carabin = Ιταλοί αστυνόμοι, *‘μάρκας’*³⁰ < ιταλ. marca < πρωτογερμανικά *markō < ινδοευρωπαϊκή (ρίζα) *marǵ- ‘άκρη, σύνορο’, = (επώνυμο, αναγνωρισμένο προϊόν ή εταιρεία), *‘κονσέρτα’*³¹ < ιταλ. concerto < λατ. concerto < con- + certo < certus, μετοχή παθητικού παρακειμένου του ρήματος cerno < πρωτοϊταλικά *krinō < ινδοευρωπαϊκή (ρίζα) *krey- ‘κινώ, χωρίζω, διαιρώ’, = (συναυλίες, *‘κονσέρτο’*),³² *‘ντεπόζιτα’*³³ < ιταλ. deposito = (δεξαμενές), *‘ιστορικά αυτά ντοκουμέντα’*³⁴ < ιταλ. documento < λατ. documentum < λατ. docere, ‘διδάσκω’ = (τεκμήρια, αρχεία), *‘γκαρδαρόμπα’*³⁵ < ιταλ. guardaroba < γαλλ. garde-robe = (βεστιαρίο), *‘η πραγματοποίηση όλων των ασορτιμέντων’*³⁶ < ιταλ. assortimento ‘συλλογή’ =

¹⁴ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XX, Αρ. φύλλου 97 (1806), Πέμπτη 3 Δεκέμβρη 1964, σελ. 1.

¹⁵ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος 44^{ος}, Κυριακή 29 Μάη 1988, σελ. 3.

¹⁶ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XXXVI I, Κυριακή 26 Απρίλη 1981 σελ. 4.

¹⁷ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος 46^{ος}, Κυριακή 27 Μάη 1990, σελ. 3.

¹⁸ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος 40^{ος}, Αριθ. φύλλου 42 (3837), Πέμπτη 24 Μάη 1984, σελ. 1.

¹⁹ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XX, Κυριακή 19 Ιούλη 1964, σελ. 3.

²⁰ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος 39^{ος}, Πέμπτη 3 Μάρτη 1983, σελ. 4.

²¹ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος 44^{ος}, Πέμπτη 29 Δεκέμβρη 1988, σελ. 2.

²² «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος 45^{ος}, Πέμπτη 8 Ιούνη 1989, σελ. 3.

²³ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος 1^{ος}, Αριθ. 1, Αργυρόκαστρο Παρασκευή 25 Μαΐου 1945, σελ. 1.

²⁴ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XII, Πέμπτη 16 Φλεβάρη 1956, σελ. 4.

²⁵ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος 46^{ος}, Αριθ. φύλλου 57 (4480), Πέμπτη 19 Ιούλη 1990, σελ. 1.

²⁶ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XIII, Αρ. φύλλου 92 (1066), Πέμπτη 7 Νοέμβρη 1957, σελ. 1.

²⁷ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XIX, Κυριακή 5 Μάη 1963, σελ. 3.

²⁸ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XX, Κυριακή 19 Ιούλη 1964, σελ. 3.

²⁹ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XXI, Κυριακή 14 Νοέμβρη 1965, σελ. 4.

³⁰ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XIX, Κυριακή 15 Δεκέμβρη 1963, σελ. 5.

³¹ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XX, Πέμπτη 4 Ιούνη 1964, σελ. 3.

³² «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XXXIX, Πέμπτη 3 Μάρτη 1983.

³³ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XXX, Κυριακή 6 Απρίλη 1975 σελ. 2.

³⁴ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XXX, Πέμπτη 10 Ιούλη 1975 σελ. 3.

³⁵ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XXXIII, Πέμπτη 4 Αυγούστου 1977 σελ. 3.

³⁶ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XXIX, Κυριακή 1 Γενάρη 1978 σελ. 3.

(ομαδοποιημένων αγαθών, αντικειμένων), **‘ρεπερτόριο’**³⁷ < ιταλ. repertorio = (θεματολογία, δραματολογία), **‘τραχτέρ δουλεύουνε τη γη, κομπάιν’**³⁸ **τη θερίζουν’** < ιταλ. *compragnia* < λατ. *compranium* ‘συντροφιά, συγκρότημα, εταιρεία’, = (θεριστική μηχανή), **‘περισσότερες νέες φίρμες’**³⁹ δηλαδή νέα ταλέντα’ < ιταλ. *firma*, θηλ. του επιθ. *firmitas* ‘σταθερός, ακλόνητος’ = (γνωστοί, διάσημοι), **‘η δουλειά άρχισε με φούρια’**⁴⁰ < ιταλ. λέξη *furia* ‘οργή, μανία, σπουδή, βιασύνη’ = (με δύναμη, ορμητικά, με μανία), **‘καμινέτα’**⁴¹ **με πετρέλαιο’** < ιταλ. *caminetto* < *camino* < λατ. *caminus* < αρχαία ελλην. κάμινος (αντιδάνειο) = (φλόγιστρο, ρυθμιζόμενες φλόγες) κ.ά.

γαλλικές λέξεις: ‘μπροσουρά’⁴² < γαλλ. *brochure* = (φυλλάδιο) κι αργότερα **‘μπροσουρά’**,⁴³ **‘Θεατρικός όμιλος 1ης μπριγκάτας’**⁴⁴ < γαλλ. *brigade* < ιταλ. *brigata* = (ταξιαρχία, εργατικής ομάδας, σώμα με ειδικές αρμοδιότητες) κι αργότερα χρησιμοποιούνταν στην εφημερίδα η ελληνική λέξη **‘ταξιαρχίες’**,⁴⁵ **‘Τα κούρς’**⁴⁶ < γαλλ. *cours, course* ‘πορεία, μάθημα’, απ’ την λατ. *cursus* = (σειρά μαθημάτων, διδασκαλία), **‘αναλφαβήτων και μισοαλφαβήτων, κουρσίστριες’**⁴⁷ = (εκείνες οι οποίες παρακολουθούν τη σειρά μαθημάτων), **‘Το πλάνο του τμήματος της παιδείας σχετικά με τα κούρς’**⁴⁸ **αυτά πραγματοποιούνται με επιτυχία.’**, **‘VII Επέτειος της ίδρυσης της οργάνωσης των ‘πιονέρων’**⁴⁹ < γαλλ. *pionnier* < μέση γαλλ. *pionier* (=πεζικάριος) < αρχαία γαλλ. *peonier* < *peon* (=πεζικάριος) < υστερολατινική *pedo* < *pes* < ινδοευρωπαϊκή (ρίζα) **ped-* συγγενές με το (γαλλ.) *pion* > (νέα ελλην.) *πιόνι*, = (μέλος μιας ομάδας παιδιών, που κατευθύνεται από το κράτος) ή **‘πιονιέρων’**,⁵⁰ **‘ουζίνα’**⁵¹ < γαλλ. *usine* = (εργοστάσιο), **‘παρτσέλα’**⁵² < γαλλ. *parcelle* = (έκταση γης), **‘σώφέρ’**⁵³ < γαλλ. *chauffeur* < *p. Chauffeur* ‘ζεσταίνω τη μηχανή, θερμομαστής’ = (οδηγός αυτοκινήτου), **‘για το λαογραφικό φεστιβάλ’**⁵⁴ < γαλλ. *festival* = (γιορτή), **‘φεστιβαλίστες’**,⁵⁵ **‘σιδηροδρομικό ντέπο’**⁵⁶ < γαλλ. *dépôt* = (αποθήκη), **‘Η Τραχτορίστισσα’**⁵⁷ **(απόσπασμα)** < γαλλ. *tracteur* < λατ. *tractus*, μετοχή παθητικού παρακειμένου του ρήματος *traho* ‘σύρω, τραβώ’, = (εκείνη που οδηγεί τραχτέρ, μεγάλο όχημα αγροτικών εργασιών), **‘Χτες τανκίστας - σήμερα τραχτορίστας’**,⁵⁸ **‘μοτορίστας’**⁵⁹

³⁷ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XXXVI, Κυριακή 27 Ιούλη 1980 σελ. 3.

³⁸ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος 39^{ος}, Πέμπτη 6 Οχτώβρη 1983, σελ. 3.

³⁹ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος 40^{ος}, Κυριακή 13 Μάη 1984, σελ. 3.

⁴⁰ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος 42^{ος}, Αριθ. φύλλου 4 (4008), Κυριακή 12 Γενάρη 1986, σελ. 3.

⁴¹ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος 45^{ος}, Κυριακή 5 Νοέμβρη 1989, σελ. 2.

⁴² «Λαϊκό Βήμα», 27 Αυγούστου 1945.

⁴³ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XX, Πέμπτη 4 Ιούνη 1964, σελ. 3.

⁴⁴ «Λαϊκό Βήμα», 12 Νοεμβρίου 1945.

⁴⁵ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XXX, Πέμπτη 14 Φλεβάρη 1974, σελ. 3.

⁴⁶ «Λαϊκό Βήμα», XIII, Πέμπτη 5 Μάη 1952.

⁴⁷ «Λαϊκό Βήμα», XIII, Πέμπτη 5 Μάη 1952.

⁴⁸ «Λαϊκό Βήμα», XIII, Πέμπτη 5 Μάη 1952.

⁴⁹ «Λαϊκό Βήμα», 13 Φλεβάρη 1949.

⁵⁰ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XII, Αρ. φύλλου 55 (924), Κυριακή 8 Ιούλη 1956, σελ. 2.

⁵¹ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XI, Αρ. φύλλου 2 (767), Πέμπτη 6 Γενάρη 1955, σελ. 3.

⁵² «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XI, Αρ. φύλλου 4 (769), Πέμπτη 13 Γενάρη 1955, σελ. 1.

⁵³ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XII, Αρ. φύλλου 4 (873), Πέμπτη 12 Γενάρη 1956, σελ. 2.

⁵⁴ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XII, Πέμπτη 16 Φλεβάρη 1956, σελ. 4.

⁵⁵ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XXXIX, Πέμπτη 3 Μάρτη 1983.

⁵⁶ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XII, Πέμπτη 23 Φλεβάρη 1956, σελ. 3.

⁵⁷ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XII, Πέμπτη 10 Μάη 1956, σελ. 3.

⁵⁸ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XII, Πέμπτη 5 Απρίλη 1956, σελ. 3.

< γαλλ. *moteur* = (μηχανουργός), 'μοτέρ,-μοτορίστας',⁶⁰ 'επισκευαστής μοτέρ',⁶¹ 'στα ζικ ζακ'⁶² των πολιτικών μικροπραγμάτων' < παλαιότερη γαλλ. *ziczac* ή γερμ. *Zick-Zack* = (γεωμετρικό μοτίβο που σχηματίζεται από μια τεθλασμένη γραμμή), 'Οι *παρτιζάνοι*'⁶³ < γαλλ. *partisan* < ιταλ. *partigiano* = (εθελοντές μαχητές, 'επαναστάτες', 'αντάρτες'), '*παρτιζάνικα* λημέρια',⁶⁴ '*παρτιζάνα*',⁶⁵ '*παρτιζάνικα όπλα*',⁶⁶ '*παρτιζάνικο θέατρο*',⁶⁷ '*παρτιζάνικα* τραγούδια',⁶⁸ '*σαιζόν*'⁶⁹ < γαλλ. *saison* = (χρονική περίοδο, εποχή), '*Στη λαϊκή κομμούνια*'⁷⁰ '*Τζιν Τζιν*' < γαλλ. < *commun* 'κοινός' = (κοινότητα), 'Ιαπώνων *Μιλιταριστών*'⁷¹ < γαλλ. *militarisme* < *militaire* < λατ. *militaris* (στρατιωτικός) < *miles* 'στρατιώτης' = (οπαδοί του μιλιταρισμού, στρατιωτών), '*μιλιταριστές*',⁷² '*μιλιταρισμού*',⁷³ '*μιλιταριστικός προϋπολογισμός της ΣΕ*',⁷⁴ '*ακτιβίστρια*'⁷⁵ < γαλλ. *activiste* = (μέλος της συνεδρίασης, δράσης, ενεργός πολίτης), 'ακτιβίστες',⁷⁶ 'κοινωνικός *ακτιβίστος*',⁷⁷ '*Ο Λένιν για την κολεχτιβοποίηση*'⁷⁸ της γεωργίας' < γαλλ. *collective* θηλ. του επιθ. *collectif* 'συλλογικός, ομαδικός' < λατ. *collectivus*) = (ένταξη σε παραγωγική μονάδα σε σοσιαλιστικό σύστημα που διευθύνεται συλλογικά από τους εργαζόμενους σε ισότιμη συνεργατική-συνεταιριστική βάση) και '*Κολεκτίβα διαφωτιστών κατά τύπον*' = (συνεταιρισμός)⁷⁹ 'η αναδιοργάνωση της γεωργικής παραγωγής σε σοσιαλιστικές βάσεις, δηλαδή η κολεχτιβοποίηση της γεωργίας',⁸⁰ 'κτηνοτροφική κολεχτίβα',⁸¹ παράλληλα με τον όρο *κολεχτίβα* στα φύλλα της εφημερίδας παρουσιάζονταν και ο όρος 'συνεταιρισμός' π.χ. '*Ο διακριμένος ταξίαρχος του συνεταιρισμού*',⁸² '*μανούβρες*'⁸³ < γαλλ. *manoeuvr*e = (ελιγμοί),

⁵⁹ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XII, Αρ. φύλλου 41 (910), Πέμπτη 24 Μάη 1956, σελ. 3.

⁶⁰ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XII, Αρ. φύλλου 41 (910), Πέμπτη 24 Μάη 1956, σελ. 3.

⁶¹ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XII, Αρ. φύλλου 41 (910), Πέμπτη 24 Μάη 1956, σελ. 3.

⁶² «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XIX, Αρ. φύλλου 1 (1963), Πέμπτη 10 Γενάρη 1963, σελ. 3.

⁶³ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XIII, Πέμπτη 31 Οχτώβρη 1957, σελ. 3.

⁶⁴ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XIV, Κυριακή 20 Ιούλη 1958, σελ. 5.

⁶⁵ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XXVII, Πέμπτη 5 Αυγούστου 1971, σελ. 3.

⁶⁶ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XXVIII, Κυριακή 16 Απρίλη 1972, σελ. 3.

⁶⁷ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XXX, Κυριακή 6 Απρίλη 1975 σελ. 2.

⁶⁸ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XXX, Πέμπτη 10 Ιούλη 1975 σελ. 3.

⁶⁹ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XIV, Αρ. φύλλου 2 (1083), Κυριακή 5 Γενάρη 1958, σελ. 3.

⁷⁰ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XV, Αρ. φύλλου 79 (1264), Πέμπτη 1 Οχτώβρη 1959, σελ. 3.

⁷¹ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XXVII, Κυριακή 17 Γενάρη 1971, σελ. 4.

⁷² «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XXVII, Κυριακή 17 Γενάρη 1971, σελ. 4.

⁷³ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XXVII, Κυριακή 17 Γενάρη 1971, σελ. 4.

⁷⁴ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος 43^{ος}, Πέμπτη 1 Γενάρη 1987, σελ. 4.

⁷⁵ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος 45^{ος}, Πέμπτη 5 Γενάρη 1989, σελ. 3.

⁷⁶ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XI, Αρ. φύλλου 65 (934), Κυριακή 12 Αυγούστου 1956, σελ. 2.

⁷⁷ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XII, Αρ. φύλλου 6 (875), Πέμπτη 19 Γενάρη 1956, σελ.2.

⁷⁸ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XI, Πέμπτη 14 Απρίλη 1955, σελ. 2.

⁷⁹ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XI, Αρ. φύλλου 65 (934), Κυριακή 12 Αυγούστου 1956, σελ. 2.

⁸⁰ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XII, Αρ. φύλλου 65 (934), Κυριακή 12 Αυγούστου 1956, σελ. 2.

⁸¹ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XII, Αρ. φύλλου 11 (880), Κυριακή 5 Φλεβάρη 1956, σελ. 3.

⁸² «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XII, Αρ. φύλλου 13 (882), Κυριακή 5 Φλεβάρη 1956, σελ. 3.

⁸³ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XXVII, Πέμπτη 5 Αυγούστου 1971, σελ. 3.

‘μπετόν’⁸⁴ < γαλλ. béton = (σκυρόδεμα), **‘παιδαγωγικό καμπινέτ’**⁸⁵ < γαλλ. cabinet ‘δωμάτιο-γραφείο, γραφείο μελετών’ = (κομματικό γραφείο), **‘ρεπορτάζ’**⁸⁶ *περιγραφών και σκίτσων* < γαλλ. reportage = (έρευνα ενός θέματος και η παρουσίασή του με δημοσιογραφικό τρόπο σε κάποιο από τα ΜΜΕ), **‘ένα μπουκέτο’**⁸⁷ *με δημοτικά τραγούδια* < γαλλ. bouquet = (ανθοδέσμη), **‘των σπορ’**⁸⁸ < γαλλ. sport = (αθλημάτων), **‘μουσικο-λογοτεχνικά μοντάζ’**⁸⁹ < γαλλ. montage < mother + -age < δημώδης λατ. *montāre, απαρέμφατο ενεστώτα του *monto ‘σκαρφαλώνω, αναρριχώμαι’ < λατ. mons ‘βουνό’ < ινδοευρωπαϊκή *men- ‘βουνό’ = (επεξεργασία, η σύνθεση και συναρμολόγηση του υλικού προς εκτύπωση), **‘η πλατφόρμα’**⁹⁰ < γαλλ. plate-forme = (πρότυπο, μοντέλο δράσης, προσχεδιασμένο πλάνο για προκαθορισμένη χρήση) κ.ά.

αγγλικές λέξεις: **‘μπίζινες’**⁹¹ < αγγλ. business = (δουλειές, εμπορικές δοσοληψίες), **‘μίστερ’**⁹² < αγγλ. mister = (κύριος), αρχικά στην εφημερίδα η λέξη **‘μπάσκετ-μπόλ’**⁹³ < αγγλ. basketball ‘ομαδικό άθλημα’ = (καλαθοσφαίριση, καλαθόσφαιρα) παρουσιάζονταν με ‘ω’ κι αργότερα με το όρο **‘μπάσκετ’**,⁹⁴ **‘γκάγκστερ’**⁹⁵ < αγγλ. gangster = (κακοποιός), **‘μπεις-μπόλ’**⁹⁶ < αγγλ. baseball = (άθλημα αμερικάνικης προέλευσης), **‘μπλοκ’**⁹⁷ *φούρνων* < αγγλ. block < μέσα αγγλ. blok < αρχαία γαλλ. bloc < μέσα ολλανδ. blok < παλαιά ολλανδ. *blok πρωτογερμανικά *blukka < ινδοευρωπαϊκή (ρίζα) *b^hulǵ- < *b^helǵ- ‘δοκός, σανίδα’ = (μεταφορικά: ομάδα ομοειδών πραγμάτων), **‘Μπορούμε, λ.χ., να οργανώσουμε μια συζήτηση αλλά να τη συνοδέψουμε και με διαφίλμ’**⁹⁸ *(κινηματογραφική ταινία)* < αγγλ. film < μέσα αγγλ. filme < αγγλοσαξονικά filmen < πρωτογερμανικά *filminjā ‘δέρμα, μεμβράνη’ < ινδοευρωπαϊκή (ρίζα) *rélno-mo ‘μεμβράνη’ < *rel- ‘καλύπτω, δέρμα’ = (κινηματογραφική ταινία), **‘σκετς’**⁹⁹ < αγγλ. sketch < ολλανδ. schets < ιταλ. schizzo < λατ. schedium < αρχαία ελλην. σχέδιον (αντιδάνειο) < σχέδιος < σχεδόν < ἔχω = (θεατρική παράσταση), **‘γκωλ’**¹⁰⁰ < αγγλ. goal = (τέρμα) κ.ά.

ρωσικές λέξεις: **‘κομπινάτ’**¹⁰¹ < ρωσ. *kombinat* = (μεγάλο παραγωγικό συγκρότημα), **‘ηλεκτροχημικό κομπινάτ’**,¹⁰² **‘υφαντουργικό κομπινάτ’**,¹⁰³ **‘κομισσάριος’**¹⁰⁴ < ρωσ. *комиссар* < γερμ. *Kommissar* < υστερολατινική *commissarius*

⁸⁴ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XXXII, Πέμπτη 10 Ιούνη 1976 σελ. 3.

⁸⁵ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XXXVI, Πέμπτη 20 Μάρτη 1980 σελ. 3.

⁸⁶ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος 39^{ος}, Πέμπτη 3 Μάρτη 1983, σελ. 4.

⁸⁷ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος 39^{ος}, Αριθ. φύλλου 95 (3785), Κυριακή 27 Νοέμβρη 1983, σελ. 4.

⁸⁸ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος 40^{ος}, Κυριακή 24 Ιούνη 1984, σελ. 4.

⁸⁹ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος 42^{ος}, Αριθ. Φύλλου 4 (4008), Κυριακή 12 Γενάρη 1986, σελ. 1.

⁹⁰ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος 43^{ος}, Πέμπτη 5 Νοέμβρη 1987, σελ. 3.

⁹¹ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XI, Αρ. φύλλου 94 (859), Πέμπτη 24 Νοέμβρη 1955, σελ. 3.

⁹² «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XII, Αρ. φύλλου 6 (875), Πέμπτη 19 Γενάρη 1956, σελ. 2.

⁹³ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XII, Αρ. φύλλου 51 (920), Πέμπτη 25 Ιούνη 1956, σελ. 1.

⁹⁴ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος 45^{ος}, Κυριακή 14 Μάη 1989, σελ. 3.

⁹⁵ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XIX, Κυριακή 25 Μάη 1963, σελ. 4.

⁹⁶ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XX, Πέμπτη 9 Ιούλη 1964, σελ. 2.

⁹⁷ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XX, Πέμπτη 16 Ιούλη 1964, σελ. 3.

⁹⁸ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XXXVI II, Πέμπτη 25 Μάρτη 1982 σελ. 3.

⁹⁹ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος 45^{ος}, Κυριακή 14 Μάη 1989, σελ. 3.

¹⁰⁰ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος 45^{ος}, Κυριακή 14 Μάη 1989, σελ. 3.

¹⁰¹ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XI, Αρ. φύλλου 1 (766), Σάββατο 1 Γενάρη 1955, σελ. 1.

¹⁰² «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XI, Αρ. φύλλου 2 (767), Πέμπτη 6 Γενάρη 1955, σελ. 3.

¹⁰³ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XV, Αρ. φύλλου 82 (1267), Κυριακή 11 Οχτώβρη 1959, σελ. 1.

¹⁰⁴ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XXVI, Αρ. φύλλου 1 (2336), Πέμπτη 1 Γενάρη 1970, σελ. 3.

< λατ. commissus, μετοχή παθητικού παρακειμένου του ρήματος committo < con- + mitto < ινδοευρωπαϊκή (ρίζα) *meyth₂- / *mith₂- ‘αλλάζω, αφαιρώ’ = (επίτροπος στο κομμουνιστικό καθεστώς), ‘λαμπρούς αγωνιστές του Μειονοτικού λαού, τον υποκομισάριο της XIVης Ταξιαρχίας,¹⁰⁵ ‘κομισάριος λόχου,¹⁰⁶ ‘κολχός’,¹⁰⁷ < ρωσ. КОЛХОЗ < КОЛЛЕКТИВНОЕ ХОЗЯЙСТВО (kollektívnoje hozjájstvo) = (συνεταιριστικό αγρόκτημα), ‘κολχόζνικής συγκρότησης’,¹⁰⁸ ‘κολχόζνικοι’¹⁰⁹ = (εργαζόμενοι σε κολχός), ‘κουλάκους’¹¹⁰ < ρωσ. кулак (kulák) = (μεγαλοαγρότες, μεσαία κυρίως αγροτική τάξη), ‘εξουδετέρωση της εχθρικής δουλιάς των κουλάκων’,¹¹¹ ‘Κομσομόλ’,¹¹² < ρωσ. Комсомол) = (κρατική κομμουνιστική οργάνωση νέων στην τώως Σοβιετική Ένωση) κ.ά.

νεο-λατινικές λέξεις: ‘νόρμα’¹¹³ < αντιδάνειο: από το ιταλ. norma, που προέρχεται από το λατ. ουσ. norma ‘κάνων, γνώμων, σημείον δι’ ου γινώσκεται τι’, λέξη η οποία σχηματίστηκε από την αιτ. γνώμωνα του ουσ. της αρχαίας ελλην. γνώμων = (κανόνας, πρότυπο), ‘νόρμες’,¹¹⁴ ‘Για τις νέες νορματίβες’¹¹⁵ των αμοιβαίων ανταλλαγών’, ‘... της παραπέρα βελτίωσης των νορματίβων’¹¹⁶ κατανάλωσής τους’, ‘ινστιτούτα’¹¹⁷ < νεολατ. institutum < λατ. institutum < institutus, μετοχή παθητικού παρακειμένου του ρήματος instituo < in + statuo < status < sto < πρωτοϊταλικά *staēō < *sth₂éh₂yeti < *steh₂- ‘ΐστημι’ = (ιδρύματα), ‘κουλτούρα’¹¹⁸ < λατ. cultura < colo ‘καλλιέργω’ = (μόρφωση, παιδεία), ‘στρουχτούρα’¹¹⁹ των ζωοτροφικών καλλιεργειών’ < λατ. structura < λατ. structura = (δομή, διάρθρωση), ‘οποτουρνιστική’¹²⁰ στάση ή οποτουρνιστικό πνεύμα’ < όρος λατ. προέλευσης opportunus = (ευνοιοκρατικό), ‘οποτουρνιστικές εκδηλώσεις’,¹²¹ ‘κάνουλες’¹²² < λατ. cannula, υποκορ. του canna ‘σωλήνας’ < αρχ. ελλ. κάννα/κάννη = (η βρύση του βαγενιού), ‘ρουμπρικά’¹²³ < λατ. rubrica, δηλαδή την ‘κόκκινη ώχρα’, η οποία προέρχεται από το rubeo ‘κόκκινο’, αφού κάποτε συνηθίζονταν να γράφονταν με κόκκινο μελάνι οι τίτλοι των νόμων, των βιβλίων κλπ. ή γαλλ. rubrica = (στήλη, τακτικό δημοσίευμα με ορισμένη θεματολογία), ‘η εκτελεστική

¹⁰⁵ «Λαϊκό Βήμα», 27 Αυγούστου 1945.

¹⁰⁶ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XXXII, Αριθ. φύλλου 1 (2962), Πέμπτη 1 Γενάρη 1976 σελ. 1.

¹⁰⁷ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XI, Αρ. φύλλου 2 (767), Πέμπτη 6 Γενάρη 1955, σελ. 3.

¹⁰⁸ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XI, Αρ. φύλλου 101 (866), Κυριακή 18 Δεκέμβρη 1955, σελ. 3.

¹⁰⁹ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XII, Αρ. φύλλου 3 (872), Πέμπτη 8 Γενάρη 1956, σελ. 3.

¹¹⁰ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος V, Πέμπτη 8 Σεπτέμβρη 1949, σελ. 3.

¹¹¹ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XII, Αρ. φύλλου 65 (934), Κυριακή 12 Αυγούστου 1956, σελ. 2.

¹¹² «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XII, Πέμπτη 23 Φλεβάρη 1956, σελ. 3.

¹¹³ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XI, Αρ. φύλλου 1 (766), Σάββατο 1 Γενάρη 1955, σελ. 1.

¹¹⁴ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XII, Κυριακή 22 Απρίλη 1956, σελ. 6.

¹¹⁵ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος V, Πέμπτη 8 Σεπτέμβρη 1949, σελ. 3.

¹¹⁶ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος 41^{ος}, Αριθ. φύλλου 1 (3901), Πέμπτη 3 Γενάρη 1985, σελ. 1.

¹¹⁷ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XI, Αρ. φύλλου 1 (766), Σάββατο 1 Γενάρη 1955, σελ. 2.

¹¹⁸ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XXVIII, Αρ. φύλλου 42 (2586), Πέμπτη 25 Μάη 1972, σελ. 1.

¹¹⁹ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XXXVI Κυριακή 24 Φλεβάρη 1980 σελ. 3.

¹²⁰ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XII, Αρ. φύλλου 65 (934), Κυριακή 12 Αυγούστου 1956, σελ. 2.

¹²¹ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XII, Αρ. φύλλου 65 (934), Κυριακή 12 Αυγούστου 1956, σελ. 2.

¹²² «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XXXIII, Κυριακή 9 Γενάρη 1977 σελ. 3.

¹²³ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος 40^{ος}, Κυριακή 13 Μάη 1984, σελ. 3.

επιτροπή και όλα τ' **απαράτ**¹²⁴ της' < λατ. apparatus, 'των απαράτ' = (γραφειοκρατικός συγκεντρωτισμός κομμουνιστικού κόμματος (παλαιότ.), γραφειοκρατικός μηχανισμός)¹²⁵ κ.ά.

τούρκικες λέξεις: '**σόμπα**'¹²⁶ < τουρκ. soba < ουγγρ. szoba 'δωμάτιο' < παλαιά άνω γερμαν. stuba < πρωτογερμανική *stubbō 'δωμάτιο, καθιστικό, φούρνος' = (συσκευή θέρμανσης χώρου, θερμάστρα), 'του **μουλουγκιού**'¹²⁷ < τουρκ. bōlüik 'συντροφιά, λόγος' = (στίφος-άτακτο πλήθος, όχλος, συρφετός), '**μπερεκέτι**'¹²⁸ < από την τουρκ. bereket 'αφθονία αγαθών, ευλογία, πλούτος' < αραβ. barakat = (αφθονία),¹²⁹ '**Η θρησκεία-το «Αφιόνι του λαού»**',¹³⁰ < τουρκ. afyon < αραβ. ('afyūn) < ελληνιστική κοινή όπιον (αντιδάνειο) < αρχαία ελληνική όπος < ινδοευρωπαϊκή (ρίζα) *sokʷos 'χυμός' = (αποχαύνωση, φανατισμός), '**μπεντένια**'¹³¹ < τουρκ. beden < αραβ. (bādan) 'σόμα' = (έπαλξη, πολεμίστρα), '**νάμι**'¹³² < τουρκ. nam = (όνομα, φήμη) κ.ά.

γερμανικές λέξεις: '**Το προτσές**'¹³³ της **κομμουνιστικής αγωγής** < γερμαν. Prozess, < λατ. processus μτχ. του ρ. procedo = (διαδικασία), '[...] Αυτοί οι άνθρωποι αποτελούν εκείνο που λέγεται **λούμπεν**'¹³⁴ **προλεταριάτο.**' < γερμ. Lumpen 'κουρέλι' = (το τμήμα του προλεταριάτου που λόγω της πλήρους εξαθλίωσής του βρίσκεται στο κοινωνικό περιθώριο) κ.ά.

(2) **Λέξεις και εκφράσεις που προέρχονται από κύρια ονόματα**, όπως '**Τιτικός μονόλογος**'¹³⁵ = (Τίτο), '**Οι τιτοϊκοί**'¹³⁶ = (Τίτο), '**ο λενινισμός**'¹³⁷ = (Λένιν), '**η πάλη του μαρξιστικού-λενινιστικού ρεύματος ενάντια στο αντιμαρξιστικό-αντιλενινιστικό ρεβιζιονιστικό ρεύμα**'¹³⁸ = (Μαρξ-Λένιν), '**μαρξιστική-λενινιστική θεωρία**'¹³⁹ '**επαναστάτες μαρξιστές-λενινιστές στην πάλη τους ενάντια στο χρουστσιοφικό ρεβιζιονισμό, ενάντια στους αμερικανούς ιμπεριαλιστές τους αποικιοκράτες και νεοαποικιοκράτες**'¹⁴⁰ = (Χρουστσόφ) κλπ.

(3) **Λέξεις που προέρχονται από οργανώσεις ή αρχικά οργανώσεων** όπως: '**Κομσομόλ**' (ρωσικά Κομсомол, κρατική κομμουνιστική οργάνωση νέων στην τέως Σοβιετική Ένωση),¹⁴¹ '**κομσομόλοι**'¹⁴² '**σχημάτισαν ένα πλήρωμα από κομσομόλους...**'¹⁴³ δηλαδή μέλη της Κομμουνιστικής Νεολαίας της ΕΣΣΔ κλπ.

¹²⁴ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος 43^{ος}, Κυριακή 20 Δεέμβρη1987, σελ. 3.

¹²⁵ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος 46^{ος}, Αριθ. φύλλου 76 (4499), Κυριακή 23 Σεπτέμβρη 1990, σελ. 1.

¹²⁶ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XXVII, Πέμπτη 22 Ιούλη 1971, σελ. 3.

¹²⁷ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XXX, Πέμπτη14 Φλεβάρη1974, σελ. 3.

¹²⁸ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XXXIII, Κυριακή 23 Οχτώβρη 1977 σελ. 2.

¹²⁹ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XXXII, Κυριακή 31 Οχτώβρη 1976 σελ. 3.

¹³⁰ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XXXIII, Κυριακή 23 Οχτώβρη 1977 σελ. 2.

¹³¹ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος 39^{ος}, Πέμπτη 6 Οχτώβρη 1983, σελ. 3.

¹³² «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος 45^{ος}, Κυριακή 31 Δεκέμβρη 1989, σελ. 4.

¹³³ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος 42^{ος}, Αριθ. φύλλου 4 (4008), Κυριακή 12 Γενάρη 1986, σελ. 3.

¹³⁴ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος 43^{ος}, Κυριακή 4 Γενάρη 1987, σελ. 3.

¹³⁵ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XIX, Πέμπτη 7 Νοέμβρη 1963, σελ. 3.

¹³⁶ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος 42^{ος}, Πέμπτη 9 Γενάρη 1986, σελ. 2.

¹³⁷ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XI, Πέμπτη 20 Γενάρη 1955, σελ. 3.

¹³⁸ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XIX, Αρ. φύλλου 1 (1963), Πέμπτη 10 Γενάρη 1963, σελ. 3.

¹³⁹ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XII, Κυριακή 22 Απρίλη 1956, σελ. 6.

¹⁴⁰ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XX, Αρ. φύλλου 96 (1805), Κυριακή 29 Νοέμβρη1964, σελ. 1.

¹⁴¹ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XII, Πέμπτη 23 Φλεβάρη 1956, σελ. 3.

- (4) **Νέες χρήσεις λέξεων και οι νεολογισμοί.** Διαδεδομένο ήταν το φαινόμενο χρησιμοποίησης λέξεων και εκφράσεων με άλλη σημασία από τη συνήθη:

α). **Λέξεις με διαφοροποιημένη σημασία** όπως:

‘πλατιά’ δηλαδή (‘πλαταίνω’, ‘διευρύνω’, ‘διευρυμένη’, ‘ευρεία’, ‘αναπτύσσω’, ‘αναπτυγμένη’), π.χ. ‘*άρχισε σε πλατειά κλίμακα*’,¹⁴⁴ ‘*από την πλατιά ολομέλεια της Κεντρικής Επιτροπής του Εργατικού Κόμματος*’,¹⁴⁵ ‘*πλατιά πολιτιστική δράση*’,¹⁴⁶ ‘*πλατιές συγκεντρώσεις της οργάνωσης*’,¹⁴⁷ ‘*αναπτύσσει πλατιά δραστηριότητα*’,¹⁴⁸ ‘*εμπορεύματα πλατιάς χρήσης*’,¹⁴⁹ ‘*πλατιά ενδιαφέροντα*’,¹⁵⁰ κ.ά.

‘παραπέρα’ δηλαδή (‘διεύρυνση’, ‘ανάπτυξη’, ‘εξόπλωση’), π.χ. ‘*για το παραπέρα οργανωτικό-οικονομικό δυνάμωμα του συνεταιρισμού και την παραπέρα άνθιση της νέας ζωής στο χωριό*’,¹⁵¹ ‘*με την παραπέρα ποσοτική αύξηση*’,¹⁵² ‘*εφαρμογή των καθηκόντων της 10^{ης} Ολομέλειας της ΚΕ του Κόμματος για τον παραπέρα εκδημοκρατισμό και επαναστατικοποίηση της ζωής της χώρας*’.¹⁵³ κ.ά.

‘βαθύς’ δηλαδή (‘εμβάθυνω’, ‘εμβάθυνση’, ‘εξειδίκευση’, ‘εξειδικευμένη’) ‘*Μια κάποια ανησυχία σχετικά με το πατρικό κύρος εκδηλώνεται όταν γίνεται λόγος για το βάθαιμα της σοσιαλιστικής δημοκρατίας στην οικογένεια*.’,¹⁵⁴ ‘*δημιούργησαν βαθύτερη πεποίθηση*’,¹⁵⁵ ‘*βαθαίνει η οικονομική κρίση*’,¹⁵⁶ ‘*βάθαιμα και άνοιγμα δίδουν στις αυλακίες μέσα για μέσα στα χωράφια*’,¹⁵⁷ ‘*το βαθύ σεβασμό*’,¹⁵⁸ ‘*βαθαίνουν την πρωτοβουλία οι νεαροί οικοδόμοι*’,¹⁵⁹ ‘*βαθιά πισωδρομικότητα*’,¹⁶⁰ ‘*Οι ιχθυοκαλλιεργητές των εσωτερικών υδάτων βαθαίνουν παραπέρα την πείρα και τ’ αποτελέσματα στη δουλειά τους*’¹⁶¹ κ.ά.

¹⁴² «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XI, Αρ. φύλλου 2 (767), Πέμπτη 6 Γενάρη 1955, σελ. 3.

¹⁴³ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XII, Πέμπτη 23 Φλεβάρη 1956, σελ. 3.

¹⁴⁴ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος V, Πέμπτη 8 Σεπτέμβρη 1949, σελ. 3.

¹⁴⁵ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XI, Αρ. φύλλου 1 (766), Σάββατο 1 Γενάρη 1955, σελ. 4.

¹⁴⁶ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XII, Αρ. φύλλου 23 (892), Κυριακή 18 Μάρτη 1956, σελ. 3.

¹⁴⁷ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XII, Αρ. φύλλου 25 (894), Πέμπτη 29 Μάρτη 1956, σελ. 2.

¹⁴⁸ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XX, Πέμπτη 9 Ιούλη 1964, σελ. 2.

¹⁴⁹ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XXIX, Κυριακή 1 Γενάρη 1978 σελ. 3.

¹⁵⁰ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος 45^{ος}, Κυριακή 22 Οχτώβρη 1989, σελ. 3.

¹⁵¹ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XIX, Κυριακή 15 Δεκέμβρη 1963, σελ. 5.

¹⁵² «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XXX, Κυριακή 6 18 Μάη 1975 σελ. 3.

¹⁵³ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος 46^{ος}, Αριθ. φύλλου 50 (4473), Κυριακή 24 Ιούνη 1990, σελ. 1.

¹⁵⁴ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XXVI, Πέμπτη 2 Απρίλη 1970, σελ. 3.

¹⁵⁵ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XXVI, Πέμπτη 2 Απρίλη 1970, σελ. 3.

¹⁵⁶ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XXVII, Κυριακή 17 Γενάρη 1971, σελ. 4.

¹⁵⁷ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XXX, Αρ. φύλλου 3 (2860), Πέμπτη 9 Γενάρη 1975 σελ. 1.

¹⁵⁸ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος 39^{ος}, Πέμπτη 6 Οχτώβρη 1983, σελ. 3.

¹⁵⁹ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος 39^{ος}, Αριθ. φύλλου 104 (3795), Πέμπτη 29 Δεκέμβρη 1983, σελ. 2.

¹⁶⁰ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος 46^{ος}, Αριθ. φύλλου 80 (4503), Κυριακή 7 Οχτώβρη 1990, σελ. 1.

¹⁶¹ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος 47^{ος}, Αριθ. φύλλου 19 (4546), Πέμπτη 7 Μάρτη 1991, σελ. 1.

‘πλέρια’: (‘πλήρης’, ‘ολοκληρωτική’, ‘εξ ολοκλήρου’), π.χ. ‘κολοσσιαίο ρόλο παίζει η πλέρια χειραφέτηση της γυναίκας’,¹⁶² ‘εξευτελίστηκε πλέρια στα μάτια του’,¹⁶³ ‘την εξασφάλιση μιας πλατιάς, βαθιάς και πλέριας σοσιαλιστικής δημοκρατίας’¹⁶⁴ κ.ά.

‘ευρεία’ δηλαδή (‘διεύρυνση’) π.χ. ‘Σχετικά με την εύρυνση του ορίζοντα του δασκάλου’¹⁶⁵ κ.ά.

β). Νεολογισμοί, όπως ‘ευρύ δίχτυ’¹⁶⁶ δηλαδή ‘εκτεταμένο’ δίκτυο, ‘Πυκνότατο δίχτυ παιδικών κήπων και σταθμών λειτουργεί στην επαρχία του Αργυροκάστρου.’¹⁶⁷ ‘ευρύ δίχτυ’¹⁶⁸ κ.ά.

Όσον αφορά τη **σύνταξη** της εφημερίδας «Λαϊκό Βήμα», ο γραμματικο-συντακτικός χαρακτήρας της γλώσσας της έπαιρνε πολλές εκφάνσεις ως προς την ορολογία με την εισαγωγή πλήθους νέων λέξεων, ως προς τη στερεοτυπολογία με την εμφάνιση πολλών νέων γλωσσικών τύπων, ως προς τη γραμματική της υφή και την εκφραστικότητά της, η οποία βασιζόταν στη μακροπερίοδη φράση και στους πλατειασμούς που επαναλαμβάνονταν τακτικά.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει η σειρά των λέξεων σε μια πρόταση, η οποία έχει σχέση με την προβολή του στοιχείου στο οποίο θέλει να δώσει έμφαση ο συντάκτης. Συνήθως η σειρά που ακολουθούσαν ήταν (Υποκείμενο-Ρήμα-Αντικείμενο), π.χ. ‘*Το συμβούλιο του Ε.Α.Μ. του νομού Αργυροκάστρου, βρίσκεται σήμερα στην ευχάριστη θέση να κυκλοφορήσει το πρώτο φύλλο στην Ελληνική γλώσσα.*’,¹⁶⁹ ‘*Η οργάνωση της Ε.Α.Α.Ν. (Ένωσις Αντιφ. Αλβαν. Νεολαίας) παίρνει την πρωτοβουλία για το άνοιγμα δύο θερινών υπαιθρίων κέντρων, όπου θα διασκεδάσουν και θα μορφωθούν τα αετόπουλα.* ...’¹⁷⁰ κ.ά. Πολλές φορές στην αρχή ενός άρθρου δεν ακολουθείται η σειρά Υ-Ρ-Α (Υποκείμενο-Ρήμα-Αντικείμενο) και συνήθως προτάσσεται η λέξη-κλειδί, το στοιχείο που ο συντάκτης θέλει να τονίσει. Π.χ. στο άρθρο με τίτλο ‘*Το Β’ Κογκρέσο της νεολαίας*’ ξεκινάει ως εξής: ‘*«Αμιλλα προς τιμή των 15χρονων του κόμματος!»*’,¹⁷¹ ‘*Μήνες ολάκαιρες η αντιφασιστική νεολαία δούλενε ακούραστα για να φθάση με τα χέρια της γιομάτα στο Β’ Κογκρέσο.* ...’¹⁷² κ.ά.

Γενικά, η γλώσσα ήταν ένα ακαλαίσθητο μίγμα μιας ιδιόμορφης γλώσσας και διάφορων δάνειων ξενικών λέξεων που δημιούργησαν, τις περισσότερες φορές, έναν λόγο χωρίς εκφραστικότητα και ευλυγισία και που έρχονταν σε αντίθεση με το γλωσσικό αίσθημα της Εθνικής Ελληνικής Μειονότητας στην Αλβανία.¹⁷³

Το πλήθος των συνεργατών της εφημερίδας, πολιτικών αναλυτών, ανταποκριτών, λογοτεχνών, ποιητών κ.ά., ήταν υποχρεωμένο να προσομοιάσει τη γραφή του στο κεντρικό γλωσσικό πρότυπο ή γλωσσικό υπόδειγμα των κομμουνιστικών εφημερίδων

¹⁶² «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XXVI, Πέμπτη 2 Απρίλη 1970, σελ. 3.

¹⁶³ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XXVI, Κυριακή 12 Απρίλη 1970, σελ. 4.

¹⁶⁴ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XXXIII, Κυριακή 9 Γενάρη 1977 σελ. 3.

¹⁶⁵ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XXXVI, Πέμπτη 20 Μάρτη 1980 σελ. 3.

¹⁶⁶ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XXX, Πέμπτη 14 Φλεβάρη 1974, σελ. 3.

¹⁶⁷ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XXVI, Αρ. φύλλου 1 (2336), Πέμπτη 1 Γενάρη 1970, σελ. 3.

¹⁶⁸ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XI, Αρ. φύλλου 1 (766), Σάββατο 1 Γενάρη 1955, σελ. 2.

¹⁶⁹ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος 1^{ος}, Αριθ. 1, Αργυρόκαστρο Παρασκευή 25 Μαΐου 1945, σελ. 1.

¹⁷⁰ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος 1^{ος}, Αριθ. 1, Αργυρόκαστρο Παρασκευή 25 Μαΐου 1945, σελ. 2.

¹⁷¹ «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος XII, Αρ. φύλλου 66 (935), Πέμπτη 16 Αυγούστου 1956, σελ. 1.

¹⁷² «Λαϊκό Βήμα», Χρόνος 1^{ος}, Αριθ. 1, Αργυρόκαστρο Παρασκευή 25 Μαΐου 1945, σελ. 1.

¹⁷³ Πασχάλης, Αθανάσιος, (1998), Τα Μεταπολεμικά Αναγνωστικά της Ελληνικής μειονότητας της Αλβανίας, γλωσσική και ιδεολογική προσέγγιση, Αθήνα, Εκδόσεις Gutenberg.

εκείνης της εποχής. Παρά τις αρχικές προσπάθειες, κυρίως των λογοτεχνών, για τη διατήρηση και μεταλαμπαδέυση των γνώσεων, που είχαν αποκομίσει από τις σπουδές τους στην Ελλάδα, στα λογοτεχνικά έργα της εφημερίδας, ο «σοσιαλιστικός ρεαλισμός» και η πολιτική τους στράτευση ήταν εκείνα που τους ανάγκασαν να αφαιρέσουν πολλά εθνικο-ελληνικά στοιχεία, με αποτέλεσμα να επέλθει η γλωσσική φτώχεια και η γλώσσα να καταντήσει επί το πλείστον ξύλινη, στομφώδης, χωρίς τη χάρη του άρτιου πεζού και ποιητικού λόγου, με μία ομοιομορφία γλωσσικής έκφρασης, τεχνοτροπιών και περιεχομένου.¹⁷⁴

Ως αποτέλεσμα, η γλώσσα από μέσο επικοινωνίας να μετατραπεί σε μέσο έκφρασης και αναπαραγωγής της ιδεολογίας και κατ' επέκταση της εξουσίας, όπου η ιδεολογική γλώσσα, στην υπηρεσία του καθεστώτος, κυριαρχούσε στο λόγο, διαστρεβλώνοντας το περιεχόμενο των λέξεων ή μετατρέποντάς τες σε κλισιές, εμποδίζοντας έτσι, την αυθεντική ανάπτυξη του νοήματος.¹⁷⁵ Π.χ. στις προσωπολατρικές αναφορές, στον αρχηγό Ενβέρ Χότζα, οι λέξεις είχαν χάσει το πραγματικό τους νόημα, τα κοσμητικά επίθετα είχαν αντικαταστήσει τα ουσιαστικά και ο υπερθετικός των επιθέτων δεν επαρκούσε και είχε αντικατασταθεί από τον «υμνολογικό βαθμό».

Μετά το 1990, με την κατάρρευση του κομμουνιστικού καθεστώτος, μπήκε ένα τέρμα στην αισθητική μέθοδο του σοσιαλιστικού ρεαλισμού, που είχε μετατρέψει όλες τις τέχνες σε μέσα της ιδεολογικής επικράτησης του κομμουνιστικού συστήματος. Στην Ε.Ε.Μ. οι αλλαγές αυτές έφεραν μια γενική βελτίωση της γλώσσας και έγιναν διάφορες προσπάθειες στα δημοσιογραφικά και λογοτεχνικά είδη της εφημερίδας να αποτυπωθεί η ατομική και συλλογική τύχη της Ελληνικής Εθνικής Μειονότητας. Παράλληλα, οι επαφές και η επικοινωνία με την ελληνική γλώσσα του εθνικού κορμού αποκαταστάθηκαν, διότι μετά το 1990 ήταν ελεύθερες, ενώ ταυτόχρονα αραιώνεται η επικοινωνία με την αλβανική γλώσσα και με την πάροδο του χρόνου σπανίζουν τα δάνεια από την αλβανική. Ως αποτέλεσμα, η χρήση της ελληνικής γλώσσας στην εφημερίδα να βελτιώνεται συνεχώς με μία τάση πλήρους ενσωμάτωσης στην Κοινή Νεοελληνική που χρησιμοποιείται στον εθνικό κορμό, την Ελλάδα.

Πράγμα που επιβεβαιώνεται και από τον Αριστοτέλη Σπύρου, ο οποίος έχει αναφέρει πως μετά το 1990-91 οι φορείς του ιδιώματος, βρέθηκαν ενώπιον μιας καινούργιας γλωσσικής πραγματικότητας, όπου η ΝΕ ήταν ο μόνος αποδεκτός κώδικας επικοινωνίας μεταξύ των ομιλητών, με αποτέλεσμα το ιδίωμα, να χάσει τη βάση του και να υποχωρήσει με ραγδαίους ρυθμούς, σ' αντίθεση με την Κοινή η οποία κέρδιζε συνεχώς όλο και περισσότερο έδαφος, μιας και η μετάβαση από τον ιδιοματικό κώδικα στον κοινό ήταν εύκολη υπόθεση, λόγω της ευρύτητας του φωνητικού και φωνηματικού καταλόγου του ιδιώματος και των ελάχιστων στην ουσία διαφορών στη γραμματική. Καθώς επίσης και στο λεξιλόγιο, όπου είχε αρχίσει η διεισδυση νέων

¹⁷⁴ Κώστας Νάτσιος, *Ιστορία της Βορειοηπειρωτικής Λογοτεχνίας*, Εκδόσεις Argjiro, Αργυρόκαστρο 2005, σελ. 69.

¹⁷⁵ Παναγιώτης Μπάρκας, *Η κομμουνιστική ιδεολογία, ο αλβανικός εθνικισμός και η ιδεολογική γλώσσα*, Τα ταξίδια της Φηγού, Ήπειρος: Οι μυλόπετρες... αλλοιώνονται, Τόμος III, Εκδόσεις Ελίκρανον, Αθήνα 2016, σελ. 249.

λεξιμάτων στις ομιλητικές συνήθειες, αντικαθιστώντας έτσι, τα αντίστοιχα ιδιωματικά, τα οποία εγκαταλείπονταν ως μη αποδεκτά.¹⁷⁶

Συμπεράσματα

Η γλώσσα στην εφημερίδα «Λαϊκό Βήμα» (1945-1991) αντικατόπτριζε τη μεγάλη επιρροή που ασκούσε η πολιτική εξουσία του Κομμουνιστικού Κόμματος και διαμόρφωνε ένα συγκεκριμένο τρόπο έκφρασης των ιδεών, αλλά και των διαφόρων διαδικασιών και γεγονότων.

Η γλώσσα που χρησιμοποιούσε βασιζόταν στην κωδικοποίηση των στοιχείων της πραγματικότητας, έτσι, ώστε στο σύνολό της, να θύμιζε κωδικοποιημένο μήνυμα. Οι λέξεις έχαναν την αρχική τους έννοια και αποκτούσαν μια νέα σημασία, καθορισμένη από το πολιτικό πλαίσιο της εποχής.

Πολλές φορές μέσα σε κείμενα της εφημερίδας υπήρχαν αυτούσιες αλβανικές λέξεις γραμμένες με το ελληνικό αλφάβητο. Οι λέξεις αυτές αφορούσαν, κυρίως, νέα λεξιλογικά προϊόντα, δηλ. δημιουργήματα της αλβανικής γλώσσας, νέες πολιτικές έννοιες και ιδέες, που η ελληνική της Ε.Ε.Μ. σ' εκείνο το στάδιο εξέλιξής της δεν τις διέθετε, πράγμα που αποτελεί μια παράδοξη γλωσσική κατάσταση.

Γενικότερα, η γλώσσα της Εθνικής Ελληνικής Μειονότητας στην Αλβανία, τα σαράντα πέντε χρόνια της απομόνωσης, δεν μπόρεσε, ως ζωντανός οργανισμός, να εμπλουτίσει το λεξιλόγιό της και να δημιουργήσει νέους εννοιολογικούς όρους. Η φθορά και ο μαρασμός που υπέστη, την ανάγκασαν να αναπληρώσει τις ελλείψεις από την πλημμυρή εκμάθησή της, με κακόζηλες φτιαχτές ελληνικές λέξεις ή με λέξεις της αλβανικής γλώσσας.

Βιβλιογραφία

- Αρχείο της εφημερίδας «Λαϊκό Βήμα» (1945-1991).
Άρθρο «Για μια πιο πλατιά διάδοση και εκμετάλλευση του τύπου», 20 Δεκεμβρίου 1953, εφημερίδα «Λαϊκό Βήμα».
Κυριαζής, Δώρας, «Σκέψεις για τη βελτίωση της γλωσσικής μας παιδείας», Πέμπτη 21 Μάρτη 1991, εφημερίδα «Λαϊκό Βήμα».
Μπάρκας, Παναγιώτης, 2016, Η κομμουνιστική ιδεολογία, ο αλβανικός εθνικισμός και η ιδεολογική γλώσσα, στο *Τα ταξίδια της Φηρού, Ηπειρος: Οι μυλόπετρες... αλλοιώνονται, Τόμος III*, Αθήνα, Εκδόσεις Ελικράνον.
Νάτσιος, Κώστας, 2005, Ιστορία της Βορειοηπειρωτικής Λογοτεχνίας, Αργυρόκαστρο, Εκδόσεις Argjiro.
Πασχάλης, Αθανάσιος, 1998, Τα Μεταπολεμικά Αναγνωστικά της Ελληνικής μειονότητας της Αλβανίας, γλωσσική και ιδεολογική προσέγγιση, Αθήνα, Εκδόσεις Gutenberg.
Σπύρου, Αριστοτέλης Η., 2008, «Σχέσεις του ιδιώματος με την Κοινή Νεοελληνική», στο *Το ελληνικό γλωσσικό ιδίωμα της περιοχής Δελβίνου και Αγίων Σαράντα*, Αθήνα, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Φιλοσοφική σχολή, Βιβλιοθήκη Σοφίας Ν. Σαριπόλου 109.
Ksера, Kostando, Rreth leksikografisë dygjuhëshe grekisht - shqip dhe shqip - greqisht, Διδακτορική διατριβή, Πανεπ. Τιράνων, 2015. <http://www.doktoratura.unitir.edu.al/wp-content/uploads/2016/05/Kostando-KSERA>

¹⁷⁶ Αριστοτέλης Η. Σπύρου, στο «Σχέσεις του ιδιώματος με την Κοινή Νεοελληνική», στο *Το ελληνικό γλωσσικό ιδίωμα της περιοχής Δελβίνου και Αγίων Σαράντα*, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Φιλοσοφική σχολή, Βιβλιοθήκη Σοφίας Ν. Σαριπόλου 109, Αθήνα 2008, σελ.282-283.